

Panorama knih

Na počest Jiřího Gabriela*

U příležitosti 80. narozenin docenta Jiřího Gabriela vydala katedra filozofie FF MU sborník věnovaný tomuto dlouholetému členu katedry a přednímu znalci dějin české filozofie. Sborník se skládá ze tří částí, první (*Laudationes*) obsahuje osobní vzpomínky kolegů a přátel Jiřího Gabriela. Oslavnou část otevírá *Nekrolog na Jiřího Gabriela*, který napsal roku 1980 Lubomír Nový v rámci svých „nekrologů na živé“. Jiří Gabriel je zde popsán v době svých padesátých narozenin jako celistvý a neúnavný homo-viator, a ani po třiceti letech tato charakteristika neztratila platnost, jak dokládají příspěvky dalších autorů (Josef Krob, Jana Nechutová, Pavel Spunar, Pavel Materna, Tomáš Měšťánek).

Ve druhé části jsou uspořádány studie (*Filozofie a její dějiny*). V případě většiny textů se jedná o odborné statě k danému tématu, nejčastěji z oblasti dějin českého myšlení. Například Josef Zúmr se ve studii *Bouře a naděje. Ke smýšlení první generace národního obrození* zabývá vlivem Francouzské revoluce a německého novohumanistického hnutí na první fázi národního obrození. Právě Francouzská revoluce vedla k aktualizaci antické tradice v německém novohumanismu, který ovšem pronikl do českého prostředí s půlstoletým zpožděním. I když se české prostředí většinou stavělo k Francouzské revoluci odmítavě, je možné nalézt i pozitivní ohlasy (zejména u protestantů a svobodných zednářů), což usnadnilo přijetí německého novohumanismu. Ten pak měl významnou roli v první polovině 19. století, kdy česká společnost usilovala o svou emancipaci.

Některé texty ve druhé části sborníku se pohybují na rozmezí více žánrů – vedle esejistického přístupu Břetislava Horyny můžeme zmínit vzpomínkový text Gabrielova vrstevníka Rudolfa Krejčího *Zpověď starého filozofa*, v němž autor rekapituluje své životní peripetie v exilu. Rudy Krejčí emigroval nejdříve do Rakouska a poté v roce 1958 do USA, kde v rámci Aljašské univerzity založil katedru filozofie a humanitních věd. Exkurze přesahují

ci rámeček českého prostředí představují například příspěvky Czesława Glombika (*Z historie polských setkání s Janem Patočkou*) a Karla Máchy, jehož text *Deutsche Philosophie Pragae* se zaměřuje na osobnost Franze Brentana a jeho žáky na pražské německé univerzitě – Oskara Krause, Carla Stumpfa a Emila Utitze, s nimiž se autor příspěvku osobně setkal.

V přílohách pak editoři sborníků seřadili stručný životopis, bibliografii díla Jiřího Gabriela a fotografický materiál. Obsáhlý sborník je tak důstojným dárkem pro Jiřího Gabriela a poctou jeho odborné vědecké práci i lidským kvalitám.

D. PICHOVÁ

* STUDIA PHILOSOPHICA 57/2010/1
– Ve službě filosofii

František Svoboda: Machiavelli kontra Samuelson*

Publikace Machiavelli kontra Samuelson je ekonomicko-filozofická publikace, která navíc propojuje historické momenty v kontextu současných poznatků veřejné ekonomie. Jedná se o pozoruhodnou knihu, jež čtenáři nabízí ojedinělou ekonomicko-spoolečenskou analýzu vybraných historických momentů, jako jsou Civitas Dei v paraguayském pralesi, systém otrokářství v Americe, ekonomika nacistického Německa a komunistického Ruska aj.

Výchází filozofie publikace je obsažena v první kapitole, nazvané **Kdo a proč nám vládne**, ve které se autor věnuje otázce ekonomii vládnutí. Stejnými jsou přístupy Machiavelliho a Samuelsona, jejich následovníků či kritiků, ale i dalších světových myslitelů z oblasti filozofie a ekonomie. Jednou z velice zajímavých pasáží této kapitoly je část, kde autor upozorňuje na možnost nepochopení některých Machiavelliho myšlenek, zejména jeho známé fráze: „**Účel světí prostředky a v politice je dovoleno vše.**“ Všichni myslitelé podléhají realitě své doby, kterou ve svých slavných